

Sorgarleikur í Bosnia

HÓAST tað liggur langt burturi - Bosnia - so hoyra og síggja flestu føroyingar hvønn dag ræðuliga hend-ingarnar í hesum krígsheirðaða land-inum. Neyvan nakrantíð áður í søguni hava so nógv sorgarleikur verið at sæð og hoyrt í fjølmíðlunum sum hesi bæði seinastu árin frá borgarakrígnum í tí fyrrverandi Jugoslavia. Ta fyrstu tíðina mundi hetta seta øði í mong av okkum og fremst í huganum lá hevnd-arhugurin: hvussu kundi hetta ræðuliga borgarakríggi stóðast og tey seku revsast! Í dag - nú sundurskræddir mannakroppar hava verið gerandismynd á sjónvarpsglugganum í langa tíð - kennist alt hetta, so ófatiligt tað enn ljóðar, bara sum vanligar gerandishendingar. Mong av okkum hava longu gótið henda veruleika, sum nakað, ið ikki kann sleppast undan. Fólki yppa óksl og rysta á hývðinum fyrri síðani at gloyma alt. Tað rakar jú ikki okkum.

HVAT kunnu vit tá gera kundi verið spurt! Hetta er júst hývðsspurningurin í vesturheiminum í hesum døgum og hevur verið tað í skjótt tvey ár. Hvat kann vesturheimurin gera fyrri at stóða ørskapinum? Greitt er, at hetta er eingin lættur spurningur at svara, tí framvegis hevur eingin politikari í okkara parti av heiminum verið førur fyrri at svara spurninginum nøktandi. Vit skulu ikki fara út í æsir um, hvat hetta kríggið snýr seg um. Men øll vita vit, at tað eru teir supernaturalistisku og fanatisku fyrri ikki at siga blóðtystu heyskarnir í Serbia, sum standa aftanfyrri og eru upprunin til hetta ræðuliga stríð. Teir teyja eitt kom-andi Stórs Serbia. Muslimar hava einki at gera í einum slíkum ríki og skulu tí tveitast úr landinum ella burturbeinast. Og tað er júst tað serbar hava gjørt nú í meira enn tvey ár. Hóast muslimar og serbar hava livað líð um líð í langar tíðir í bestu sátt og semju, so hevur tráðanin eftir einum serbiskum stórríki

so nógv at siga fyrri teir serbisku leiðararnar, at teir vilja ofra hvat tað skal vera fyrri at rækka sínum máli. Tað, sum fyrr var vinskapur og bróður-skapur, hava hesir fanatisku leiðararnir umskapað til hatir.

TEIR innigyrdur muslimarnir standa nærur heilt á berum. Teir hava bert fá vápn at berjast við, nú umheimurin hevur sett í verk vápnaboykott móti teimum. Ímeðan dundra tær stóru og nútímans serbisku kanónirnar. Serbar hava dugað væl, teir eiga í dag meg-inpartin av teimum mongu vápnunum, sum táverandi Jugoslavia framleiddi. Og tey eru ikki so fá. Eftir standa verju-leys muslimsk børn, sum verða skotin av serbiskum hermönnum fara tey út á gøtuna at spæla. Bumburnar hava nú regnað inn yvir muslimska hývuðs-staðin í tvey ár og túsduntals civilfólk eru dripin. Jøðarnir vórðu gassabir av nazistunum. Bosnisku muslimarnir verða skotin sundur og saman av kold-um og kyniskum serbiskum drápsmonnum. Her er eingin munur. Munurin er tó tann, at ímeðan sannleikin um nazistisku ræðuleikarnar ikki kom rættiliga fram fyrri almenningin fyrr enn nógv seinni, so síggja vit serbisku ræðuleikarnar á sjónvarpsglugganum hvønn dag. Og eins hjálparleys muslimsku börnini, sum spæla sær í gøtunum í Sarajevo, eru tað, eins hjálparleysu eru vit í vesturheiminum at koma hesum børnum og foreldrum teirra til hjálpar.

MEN hvat kunnu vit tá gera? Trupulleikin er tann, at tað finst einki einfalt svar, tí veruleikin í Bosnia er ikki einfaldur. Her stríðast muslimar, serbar og kroatar. Kroatar og serbar meira og minni í felag, tí teir vilja hava meira land, meðan muslimar royna at verja seg og síni og sítt land. ST hevur gjørt eitt stórt arbeiði, men tað hevur so ikki verið nókt. Men tað er heldur ikki ætlanin hjá serbum og kroatum at koma til

nakra semju við muslimar, tí veruliga endamál teirra er at beina fyrri muslimunum, soleiðis at teir tá kunnu býta landið millum sín. Og í síðsta enda hava serbar so eisini eina ætlan um at slúka Kroatia og kroatisk landaøki, tí setningur serba er jú eitt stórríki, har serbar eru harrafolkið. Tað er eingin - als eingin - munur millum tað, sum størsti mannafeiggindin í søguni, Hitler, stóð fyrri, og tað, sum serbar í dag útinna. Munurin eru vit - vit, sum standa utanfyrri og hyggja at.

VESTURHEIMURIN hevur sett í verk handilsligt boykott móti Serbia og hóttir við at gera tað sama móti Kroatia. Tað eru teir, sum halda, at vit eiga at lata boykottið sleppa av virka, tí ta verður óneyðugt við nakrari hernaðarlaga upp-legging. Víst verður á, at serbar fyrr ella seinni mugu gevast við krígnum, tí teir tola ikki eina framhaldandi boykott. So eru tað tey, sum halda, at vit kunnu ikki bíða longur og vera vitni til at ósek børn og vaksin dag um dag verða myrd av serbum. Vesturheimurin má seta hart móti hørðum. At hetta ikki hevur verið gjørt enn kemst av, at ein uppfeigging kann fáa sera álvarsligar avleiðingar bæði fyrri tey ST-fólk, sum eru í land-inum í dag og so móguliga eisini gera, at umheimurin tá verður drigin upp í eitt kríggi, sum kann vera at meta sum eins ómøguligt at vinna sum tað hjá amerikunum í Vietnam og tað hjá russum í Afganistan.

TAÐ prutlar av álvara undir lokinum í Bosnia. ST, Nato og vesturheimurin sum heild halda, at skjótt má okkurt gerast. Ein kann ikki longur standa og hyggja at, meðan serbisku drápsmennin og bødarnir drepa ósek smábørn í býum sum Mostar og Sarajevo. Russar hinumegin halda ikki, at tað er nógur góð loysn at leggja upp í hernaðarlaga. Og her hevur sambandið millum russar og serbar, sum altíð hevur verið gott, ikki einki at siga. Nú stórveldini ikki eru samd um, hvat skal gerast, kann tað

bráðliga birta upp undir altjóða spenningin. Men avgerðin liggur so í síðsta enda hjá ST-aðalskrivanum, sum heldur seg hava fingið mandat til at seta í verk bumbaflóð á eitt nú serbiskar kanónir utan fyrri Sarajevo.

HVUSSU leingi kann vesturheimurin bara standa og hyggja at tí, sum fer fram í Bosnia, er tann afturvendandi spurningurin. Meðan avgerðin at leggja upp í við hermegi verður útsett aftur og aftur frættist, at serbar og kroatar gera seg út til eitt veruligt stórlóp á muslimar og skal hetta koma longu í mars. Muslimar og fjølmíðlafólk, sum arbeiða í ókinum royna at varskógva vesturheimin um hetta, men enn hevur so eingin tikið tað fyrri fult. Í hvussu er hevur hetta ikki fingið vesturheimin at taka nógur nýggi og kollvelandi stig. Í gjár skuldi Nato hava fund um alla stóðuna í Bosnia og móguliga taka avgerð um at bumba serbar. Vit vita øll, at stóðan hjá vesturlendskum politikarum er torfør, men tað ber ikki til og standa og hyggja at meðan allir muslimar í Bosnia verða slaktaðir. Hetta kunnu vit sum upplýstur og tann ríki parturin av heiminum ikki. Tað er ábyrgd okkara at forða fyrri tí stóru vanlukuni, sum eftir øllum at døma ikki liggur so langt burturi tvs. einum kombineraðum serbiskum og kroatiskum stórlópi, sum hevur til endamál at beina fyrri øllum muslimum í Bosnia einaferð med alla. Um ikki myndirnar frá teimum ræðuliga hend-ingunum í Bosnia megna at fáa okkum til at taka eina ella aðra stóðu og gera okkurt, so áttu minnini um óhungaligu gassingina av jøðum, signoynarum, brekaðum o.ø. at fingið eina klokku at ringt. Aftaná tey slaktini søgdu við, at slíkt mátti ikki henda aftur. Tað hendir her og nú og vit eru øll vitni til dag hvønn dag á sjónvarpsglugganum. Vit hava eina ábyrgd. Okkurt má gerast. Gud viti hvat eftirtíðin fer at hugsa um okkum og hvat søguskrivarnir fara at seta á blaðið!!!

Lesarabrøv

Latið okkum standa saman

Syrigiligt er at ásanna, at okkara føroyska flogfelag, Atlantsflog, hevur fingindar í Føroyum. Í Dimmalætting her-fyrri sóu vit nógur lesarabrev, ið bert høvdu eitt endamál, og tað var at útspilla okkara egna flogfelag.

Hetta skal vera ein rættleð-ing til ein, ið kallar seg »HIP« og hin »Klaksvíkingur« (hesir hava báðir valt ta »serføroysku« loysnina at krógva seg aftan fyrri eitthvørt dulnevni - sera mannminkandi). Bæði »HIP« og »Klaksvíkingur« harmast ta viðferð Maersk Air fær frá Signar á Brúnni, lands-stýrismanni. Maersk Air, sum hevur »tænt« okkum so trúliga

í 25 ár. Her hava vit aftur eitt »serføroyskt« fyrirbrigdi. Vit skulu vera takksom fyrri, at vit sleppa at keypa frá útending-um. - Spell at Kongaligi Eina-handilin varð avtikin!

Vit føroyingar gloyma so ó-trúliga skjótt. Tíðliga í sekst-árunum byrjaði eitt flogfelag, kallað Faroe Airways, at flúgva ímíllum Føroyar og Danmørk, og áttu føroyingar ávirkan í hesum felag. Sum tíð-in leið, byrjaði at bragda hjá hesum felagi, útlitini vóru bjørt, og avgjörði felagið at fáa til vega nútímans flogfær eftir tátuðar málistokki. Tá so danir sóu, at føroyaflúgvindin kundi gerast ein forræting, spókti

tað imperialistiska lyndið í teimum, har teir staðfestu, at føroyaleiðin er ein innarríkis-ruta. Og til hesar hevði Danair einkarrætt. Danair hevur fram-vegis einaðrett at flúgva úr Keypmannahavn til øll tey donsku amtini. Eru Føroyar eitt amt? - Hetta prógvast best virðið av heimastýrslógini. Av tí at Danair/DDI ikki hevði hókandi flogfær til føroya-flúgvina, avgjördu teir at keypa Fokker 27 flogfær og lata íslendingar røkja rutuna. Hetta gjördu teir so ímítt syrgiligu vanlukuna úti í Mykinesi í 1970.

Í 1971 byrjaði so Maersk Air at røkja føroyaflúgvina fyrri

Danair. Hetta gjördu teir so einsamallir, ímítt Atlantsflog byrjaði í 1988. Hóast nógur politiskar royndir úr Føroyum at fáa lut í føroyaflúgvini, eydnaðist hetta ikki fyrr enn í 1985.

Síðani Atlantsflog byrjaði í 1988, hevur føroyaleiðin verið merkt av ávisari kapping. Vit kunnu síggja, at tey tilboð, ið fáast í dag, eru brúkararnum sera vinarlígi. Áðrenn Atlants-flog byrjaði, vóru bert tveir prísir at velja ímíllum, fult gjald ella grønran ferðaseðil (+25%). Í dag hava vit hópin av avsláttarmøguleikum, heilt undir helvtarprís, bert við ávis-um avmarkingum.

At blanda ferðaaavgjald og Atlantsflog saman er mjerk-tos. Atlantsflog fær ongan á-góðan í nokrum avgjaldi. Við-merkjast skal her, at hetta av-gjald kom áðrenn Atlantsflog byrjaði.

Vit kunnu staðfesta, at Maersk Air ikki hevur nógur søgulig rættindi at flúgva upp á Føroyar. Vit eiga at taka undir við landsstýrismanninum í samferðslumálum um at biðja Maersk Air halda uppat, tá tørvur ikki er á tveimum feløg-

um í dag. Vit vóna at eitt samt Landsstýri ger tað sama.

Latum okkum føroyingar einaferð standa saman um okkara egna, tí klára vit at stremba okkum ígjøgnum hesar krepputíðir, kunnu vit kanska markera okkum á loft-ferðsluokinum einaferð í fram-tíðini.

Heilsan

Hans Meinhard á Høgaból
Sørvágur

Eliaskirkjan, Vesterbrotorv 49

Móti er hvørt leygarkvöld kl. 19.00.

- Bussernir 6, 16, 28 og 41 stóða nærindis.

Nærri fæst at vita á tlf. 031-242268 ella 031-579989.